

1	Былыргы дьылым	Dávné mé roky	
2	Быстар мындаатын	Odděleného povrchu	
3	Быдан ынараа өттүгэр,	Velmi ve směru strany /ötöj-+ ger vydat se dopředu/öt- pronikat...Úplně na jeho (povrchu) průniku	Dávné mé roky, Úplně ve směru Prasklého ¹ povrchu,
4	Урукку дьылым	Dřívější mé roky	
5	Охсуһуулаах уорбатын	Rvoucího hřbetu	Dřívější mé roky, Úplně ve směru Hřbetu bitvy,
6	Оттой аннараа өттүгэр,	Úplně ve směru strany	
7	Ааспыт дьылым	Prošlé mé roky	
8	Анысханнаах айдааннаах күнүн	Chladných,zmatený ch dnů	Prošlé mé roky, Docela ve směru Chladných a zmatených dní,
9	Адъас анараа таһаатыгар,	Docela ve směru strany	
10	Куоппут дьылым	Uběhlé mé roky	
11	Кудулбанаах кудан өлүү уорбатын	Hřbetu smrti břicha s podbřišníkem	Uběhlé mé roky, Ve špatných dnech Hřbetu, převázaného podbřišníkem smrti
12	Куоһараллаах хоннобор	V nesprávném dni	
13	Киһи аймабым	Můj lidský rod	Můj lidský rod,
14	Кэпсэтэн билсэ илигинэ,	Ještě se neseznamovali	Mluvě spolu neznal se
15	Саха аймабым	Rod můj Sacha	Rod můj Saxa,
16	Саһарсан дьааһыйа илигинэ,	Ještě neotvíral ústa k pozdravu,	Otevíraje ústa nezdravil se,
17	Ураанхай сахам,	Moji Uraanchaj Sacha	Uraanxajci Saxa s,

¹ Быстар funguje též jako párové slovo se smrtí, například ve výrazu *Өлөр быстар күммэр...*, „Ve dnech (na pokraji) smrti...“. Za informaci děkuji Aldaně Vlasákové.

1 8	Ураха соннообум*,	S kabáty jako uraha	S kabáty jako uraha
1 9	Уу ньмаан тыллаабым,	S jazyky jako vodní řasy	S jazyky jako vodní řasy
2 0	Ухаты уллунахтаабы м,	S vysokými podpatky	S vysokými podpatky
2 1	Утарыга көрсөн,	Navzájem se vidí	Setkaje se,
2 2	Ол-бу дии илигинэ,	O tom o onom ještě nemluvili	O tom o onom nemluvili,
2 3	Ичээн этгээбим,	S věštickým mým tělem,	S věštickým tělem,
2 4	Куодалаах унуохтаахтар ым,	S narušenými kostmi	S narušenými kostmi
2 5	Ойуун аймахтарым	Mé šamanské rody	Šamanské rody
2 6	Одуулаан көрө иликтэринэ,	Hledíc ještě neviděli,	Hledě ještě neviděli,
2 7	Сир ийэ хотунум	Země, královna matka moje	
2 8	Сирэй тиин тинилэбин сабаттан	Jako pata šedé veverky	Země, královna matka, Rozšiřující se, zvyšující se jako Pata šedé veverky,
2 9	Тэнийэн- тэрбэйэн,	Rozšiřující se, zvyšující se,	
3 0	Үүнэн- үөскээн,	Rostoucí-vznikající,	
3 1	Сачары табам	(jako) dvouletého mého soba	Rostoucí-vznikající jako, Naruby rozprostřený Semiš z ucha
3 2	Кулгаабын сарытын	semiš z ucha	Dvouletého mého soba,
3 3	Тиэрэ тарпыт курдук,	Naruby rozprostřená,	
3 4	Сарбайа үүнэн,	Rozvětující se rostoucí,	Rozvětující se jako Rozevírání prstů ruky, Tak byla vytvořena,
3	Сараадыа	(jako když)	Tak se proslýchá.

	улаатан испитэ эбитэ үһү.	rozevívají se prsty ruky, slyšet prý bylo.	
	(Noo!)*	(Noo!)	(Noo!)
3 6	Ол курдук	Takto	Takto
3 7	Тонолохтоото р долгуйбат,	Úderem lokte se nepohne,	Úderem lokte se nepohne,
3 8	Батгыалаатар маталдьыйбат	Tisknutím se neprohne,	Tisknutím se neprohne,
3 9	Баарабай гаһааланан	Mocně vycházející	Mocně vycházející
4 0	Туруу чоҗой хара буорум	Přímo (pevně) stojící má černá zem	Přímo-pevně stojící má černá zem
4 1	Туоллан туругуран испит эбит.	Naplňujíc se vyrostla, proslýchá se.	Plnic se vyrostla, proslýchá se.
4 2	Туруу чоҗой хара буорум*	Přímo (pevně) stojící má černá zem	Přímo-pevně stojící má černá zem
4 3	Туруу дьаангынан тулаланан,	Stojícími útesy obkroužená,	Stojícími útesy obkroužená,
4 4	Араат байҗалынан арҗастанан,	Na západě mořem/jezerem/bajg alem Araat	Na západě Araat jezerem
4 5	Уолбат муоранан улаҗаланан [испит]*,	Nevysychajícím mořem "ohraničena" (okrajněna)	Nevysychajícím mořem ohraničena
4 6	Сэттэ иилээх- саҗалаах,	Se sedmi obvody, okraji,	Se sedmi obvody, okraji,
4 7	Сэттэ битгэхтээх	Se sedmi podpěrami	Se sedmi podpěrami
4 8	Сир ийэ-аан дойдум	Můj svět/Země/první kraj matka Země	Země první má matka
4 9	Сити курдук үөскээн испит эбит.	Takto byla vytvořena, proslýchá se.	Takto byla vytvořena, proslýchá se.
	(Noo!)	(Noo!)	(Noo!)
5 0	Бу	Tuto	Tento
5	Сир ийэ аан	Matku Zemi mou	Mateřský můj svět

	дойдубун	vlast/první zemi	
5 2	Силиһинэн силбиэһиннээ ннэр,	Kořeny spojenou	Kořeny spojený
5 3	Отунан оскуомалаанн ар,	Travami přibitou,	Travami přibitý,
5 4	Маһынан бааччийаннар	Stromy opletenou,	Stromy opletený,
5 5	Хардан эһэ арбах хастар	(jako) ryšavý medvěd si hloubí brloh,	Černé větry, Podobné medvědu hloubícímu si brloh
5 6	Халын хара тылалааннар,	(jako) černé větry vyjasňují nebe,	Vyjasňují nebe,
5 7	Анабы тайах* арбастар	rozšířenou (jako) losí brloh	Černé větry, Podobné losu rozšiřujícímu si brloh,
5 8	Адаар хара тылалааннар,	(jako) černé větry vanou různým směrem,	Vanou všemi směry,
5 9	Аан ийэ дойдубун сол курдук	První mou matku zemi takto	První matku mou zemi takto
6 0	Айан испитгэр эбит.	Vytvořili, proslýchá se.	Vytvořili, proslýchá se.
6 1	Ол курдук	Takto	Takto
6 2	Охтон баранар мастаах,	Se stromy, které padají	Se stromy, které padají
6 3	Уолан суоруйар уулаах,	S vodami, které vysychají,	S vodami, které vysychají,
6 4	Хараан төннөр кэбэлээх,	S kukačkami, které kukajíc se vrací,	S kukačkami, které odkukavši se vrací,
6 5	Ханчылаан* төннөр балыктаах,	S rybami, které třouc se vrací,	S rybami, které utřevše se vrací,
6 6	Хагдарыйан төннөр мутукчалаах,	S jehličím, které reznouc opadá,	S jehličím, které zreznuvši opadá,
6 7	Олкураннаан төннөр сүөһүлээх,	Se skotem, který zestárnouc se vrací,	Se skotem, který zestárnouc se vrací,
6 8	Ороһулаан төрүүр киһилээх	S lidmi pozdě se rodícími	S lidmi pozdě se rodícími

69	Орто туруу аан ийэ дойдубун	Středem stojící první matka má země	Středem stojící můj mateřský svět
70	Сол курдук	Takto	Takto
71	Огорон-тутан испиттэр эбит.	Vytvořená-postavená proslýchá se.	Vytvořili, postavili byla proslýchá se.
	(Нoo!)	(Noo!)	(Noo!)
72	Кистэлэнгэ биллибэт	Neznámé tajemství	Neznámé tajemství
73	Кинкиниир киэн халлааммын	Hlučící široké mé nebe	Nebe široké, hučící
74	Үллэн-тохтон түһүө диэннэр,	Nadme se, vylije se a spadne, řekli	Nadmuvsí spadne a vylije se, řekli
75	Үргэл тойонунан өһүөлээбиттэр,	a tak ho Pánem Plejád zapřícili,	A tak ho Pánem Plejád zapřícili,
76	Ыллан-хайдан түһүө диэннэр,	nechá se vzít, praskne a spadne, řekli,	Bude vzato, praskne a spadne, řekli,
77	Ый тойонунан ытаһалааннар,	a tak ho zaklínili Pánem Měsíce.	A tak ho zaklínili Pánem Měsíce.
78	Көллөн-тохтон түһүө диэннэр,	Pohne se, vylije se a spadne, řekli,	Pohnuvší vylije se a spadne, řekli,
79	Күн тойонунан көлөһөлөөннөр,	a tak ho Pánem Slunce okroužili.	A tak ho Pánem Slunce okroužili.
80	Тахсар күммүн	Východ Slunce	Východ Slunce
81	Далбарай чыычаабынан чаһыылааннар,	Ptákem Dalbarajem časovaný	Ptákem Dalbarajem časovaný
82	Киирэр күммүн	Západ Slunce	Západ Slunce
83	Күөрөгэй чыычаабынан дьөһүөлдүүттээннэр,	Ptákem Skřivanem uvedený.	Ptákem Skřivanem uvedený.
84	Хардастыгас унуохтаахтар,	Se zkroucenými kostmi,	Se zkroucenými kostmi,

8 5	Хара харахтаахтар	S černýma očima,	S černýma očima,
8 6	Харах ыарьһах буолуохтара диэннэр,	S nemocnýma očima, říkají,	S nemocnýma očima, říkají,
8 7	Харана түүннээбиттэр эбит.	Temnou noc (stvořili), prý.	Temnou noc stvořili, prý.
	(Нoo!)	(Noo!)	(Noo!)
8 8 8	Түөрдуон түлүрбэх көтөр төргүүлээх,	Čtyřicet rousných sýců s torokama:D:D:D/D/ zadními řemeny	Čtyřiceti sýci řemeny svázanou
8 9	Борон куобах болбуоттаах	Šedý zajíc s podvodama	Šedými zajíci zapřaženou
9 0	Бороной харага түүннээн	S noci šedé tmy	Šedou temnou nocí
9 1	Боруорсубутт ар эбит.	Se stmívá, prý.	Zatemnili, prý.
	(Нoo!)	(Noo!)	(Noo!)
9 2	Көрүлүөс күргүөм санаалаахтар,	S veselou kruhovou myslí?????	Aby na sluneční zemi, S veselou myslí, S vidoucíma očima, Šťastně vznikali, Vzácným třpytivým jasným, Dny stvořili, prý.
9 3	Көрбүөччү харахтаахтар	S očima věštců	
9 4	Күн сиригэр	Na sluneční zemi	
9 5	Көччүйэн үөскээтиннэр диэн,	Rašila rostla prý,	
9 6	Күндү күлүмнэс сырдыктаан,	Vzácný třpytivý jasný,	
9 7	Күнүстээбитт эр эбит.	Trávili dny asi.	
	(Нoo!)	(Noo!)	
9 8	Ол курдук	Takto	Takto
9 9	Абыс иилээх- саңалаах,	S osmi obvody, okraji,	S osmi obvody okraji,

1 0 0	Атааннаах- мөнүүннээх,	"vykazující malé úsluhy?!/ zaštit'ující-vypuklý"	Zaštit'ující-vypuklou
1 0 1	Айгырдаах- силиктээх	Zvučný- morek/krásný	Zvučnou-krásnou
1 0 2	Аба бараан дойдубун	otčina/Země otců	Otčinu mou
1 0 3	Аан бастаан соьурдук	Takto první/první jízni?	Takto prve
1 0 4	Айан испиттэр эбит;	Tvořili, proslýchá se;	Tvořili, proslýchá se.
1 0 5	Сэтгэ иилээх- сабалаах,	Se sedmi kraji- obvody,	Se sedmi kraji-obvody,
1 0 6	Сэтгэ биттэхтээх	Se sedmi podpěrami	Se sedmi podpěrami
1 0 7	Сир ийэ аан дойдубун	Mateřskou mou první zemi	Mateřský můj svět
1 0 8	Сэтгэ сиикэй муоранан сиксиктээннэр	S mokrým mořem v sedmi rozích	Mokrým mořem v sedmi rozích
1 0 9	Ситэрэн- ханаран испиттэр эбит;	Dokončili-zakončili, proslýchá se.	Dokončili-zakončili, proslýchá se.
	(Нoo!)	(Noo)	(Noo!)
1 1 0	Тобус иилээх- сабалаах	S devíti kraji, obvody,	S devíti kraji, obvody,
1 1 1	Тобус биттэхтээх	S devíti podpěrami	S devíti podpěrami
1 1 2	Тобус тонмот муора улабалаах	S devíti nemrznoucími moři v krajích	S devíti nemrznoucími moři v krajích

1 1 3	Туруу чоҗой хара буорбун сол курдук	Tak jako přímo stojící moje černá půda	Tak jako přímo stojící moje černá půda
1 1 4	Туруоран испиттэр эбит.	Byla postavena, je slyšeno.	Byla postavena, proslýchá se.
	(Нoo!)	(Noo!)	(Noo!)
1 1 5	Аан ийэ дойдубун	Mateřskou první mou zemi	Mateřskou první mou zemi
1 1 6	Охтон баранар мастааннар,	Stromy, které padají,	Se stromy, které padají,
1 1 7	Уолан суоруйар уулааннар,	Vody, které vysychají,	S vodami, které vysychají,
1 1 8	Ороһулаан төрүүр киһилээннэр,	Lidé, kteří se pozdě rodí,	S lidmi, kteří se pozdě rodí,
1 1 9	Оккурааннаан төннөр сүөһүлээннэр,	Skot, který se pozdě rodí,	Se skotem, který se pozdě rodí,
1 2 0	Орто аан ийэ дойдубун	Střední, první mateřská moje vlast,	Střední, první mateřskou mou zemi,
1 2 1	Айар күннэригэр	Ve stvořených dnech	Ve dnech tvoření
1 2 2	Күндүл салгынна	V blyštícím větru	Blyštícím větrem
1 2 3	Көпсөлөнө оонньуур	Zpevňovat hrát	Rychlým a hravým
1 2 4	Көй салгын болбуоттаах.	S příchodem krásného větru.	Krásným větrem zapřaženou
1 2	Күндү нүөлсүн	S měkkými chlupy	Letící na křídlech S jemnými vzácnými pery

	ТҮҮЛЭЭХ		
1 2 6	Көтөр кынатгаабына н	Létajícími křídli	Jí uvedli, prý.
1 2 7	Дьөһүөлдүүтт ээбиттэр эбит.	Uvedeno asi.	
1 2 8	Түөрт атабынан төгүллээн- чүөмчүлээн хаамар	v pořádku-!!!!!!! kráci	Po čtyřech nohách zástupem pomalu kráčící
1 2 9	Түөрт атабынан	Čtyřnozí	Čtyřnohými
1 3 0	Төгүллээн үөскэппиттэр эбит.	v řadě vytvoření byli, říká se.	V zástupu vytvořili, zdá se.
	(Нoo!)	(Noo!)	(Noo!)
1 3 1	Аан ийэ дойдубун	První má matčina	První mou matčinu
1 3 2	Аан бастаан айар күннэригэр	Ve dnech první stvořená	V prvních dnech tvoření
1 3 3	Абыс иилээх- саҕалаах	S osmi kraji-obvody	S osmi kraji-obvody
1 3 4	Атааннаах- мөнүөннээх	"vykazující malé úsluhy?!/ zaštit'ující-vypuklý"	Zaštit'ující-vypuklou
1 3 5	Айгырдаах силиктээх	Zvučný- morek/krásný	Zvučnou-krásnou
1 3 6	Аҕа бараан дойдубун	Otčí má vlast	Zemi mých otců
1 3 7	Сол курдук айбыттар эбит.	Takto jí stvořili	Takto vytvořili, prý.
1	Манньык	S takovým tělem	S takovým tělem

	бэйэлээх		
1 3 9	Аан ийэ дойдум	První mou vlast	Mateřský můj svět
1 4 0	Улай киинигэр	Ve středu s výtěžkem (v úplném středu (karataev))	V samém středu
1 4 1	Аан дойду кэдэйэр снхэ,	Vyhnutý hřbet první země	Prohnutý hřbet světa
1 4 2	Дьогдойор саала буоллун диэннэр,	Vypuklý (čogdoj/džogdžoj) hřbetní tuk se stalo, říkají	Vypuklina za šjí ² se objevila, říkají.
1 4 3	Уордаах мохсобулум	Strašlivý můj sokol	Strašlivý můj sokol (tam)
1 4 4	Отут хонон	Třicet dní a nocí	Třicet dní a nocí
1 4 5	Уоруйан- туоруйан	(uoraj- bezpředelnyj)"z posledních sil"(karataev)	Z posledních sil
1 4 6	Унуоргу дьоргул хара тыатын	V té straně "vysokého spícího lesa"(karataev)(viz djorghono-vysoká zvěř)	Ve směru vysokého temného lesa
1 4 7	Кыайан туттубатах	nedokáže (vítězic nedrží?)	Uspěť (doletět) nedokáže
1 4 8	Урсун дуолай	(arsan duolaj???) vládce podzemních duchů) úplná silueta	Jen stín Ve veliké mlze
1 4 9	Улуу тумарык	Veliká mlha	
1 5 0	Алаас олобурбут эбит.	Alaas "usadil se".	Alaas usadili, прý.

	(Нoo!)	(Noo!)	(Noo!)
1 5 1	Бу алаас эбэ хотуммун	Tato alaas-babička má paní	Tuto mou paní, babičku alaas
1 5 2	Эргийэр киинигэр,	Krouží ve středu	Ve středu kroužíc,
1 5 3	Кэдэйэр саалыгар	Na prohnutém hřbetním tuku	Na prohnuté šíji
1 5 4	Киирэн эрэ тураммын,	Vstoupil jsem a stanul	Vstoupiv stanul jsem,
1 5 5	Тиэрбэс харахпынан	Kulatýma svýma očima	Kulatýma svýma očima
1 5 6	Көрөн дьергэлдыиттэ хпинэ,	rozechvělo mě, když jsem uviděl,	Hledě rozechvěl jsem se,
1 5 7	Тэргэн кулгаахпынан	Velikýma svýma ušima	Velikýma svýma ušima
1 5 8	Истэн сэргэлдыиттэх пинэ,	Rozechvělo mě, když jsem uslyšel,	Slyše roztrásl jsem se,
1 5 9	Арџаа диэки өттүн	V západním směru	Západním směrem
1 6 0	Эргитэ көрөн кээспитим,	Otočil jsem se, podíval jsem se	Otočiv se zahlédl jsem,
1 6 1	Араџас сылгым	Žlutý můj kůň	Jako srst na šíji, Žlutého mého koně Do šířky roztáhlou Černou rozsedlinu lesů
1 6 2	Арџаһын түүтүн	Srst za jeho šíjí	Postupně vytvořili, zdá se.
1 6 3	Адаарыччы туппут курдук,	(jako) roztáhlá do šířky	

1 6 4	Ардай хара тыалар	Černá rozsedlina lesů	
1 6 5	Арытыалаан үүнэн киирбиттэр эбит.	Přerušovaně vytvořili, vstoupili, zdá se.	
1 6 6	Хоту өтгүн	Na severu,	Severním směrem,
1 6 7	Эргитэ көрөн кээспитим,	Pohlédl jsem,	Otočiv se zahlédl jsem,
1 6 8	Куба көтөрүм	Má labuť,	
1 6 9	Хотоҕойум түүтүн	Pera	
1 7 0	Холбуу тушут курдук	Spojená jako	Jako labutí Peří Těsně vysazený, Černý seschlý ³ les, Hustě vytvořili, zdá se.
1 7 1	Хохудал хара тыалар	Černý hustý les (?) chochudal-dřevo bez suků a větví	
1 7 2	Хойдон үүнэн киирбиттэр эбит.	Hustě vytvořili přišli, zdá se.	
	(Нoo!)	(Noo!)	(Noo!)
1 7 3	Илин өтгүн	Na jeho přední/východní straně	Východním směrem,
1 7 4	Эргитэ көрөн кээспитим,	Otočiv se zahlédl jsem	Otočiv se zahlédl jsem
1 7 5	Эрдэбэс көтөрүм	Tetrao urogalloides	Vystavěný vedle sebe, Jako peří na hrudi Skalního tetřeva Kruhový černý les,

3 Dosl.: "dřevo bez suků a větví"

1 7 6	Түөһүн түүтүн	Chlupy na hrudi	
1 7 7	Кэkkэлэччи туппут курдук	Vedle sebe stavěné jako	
1 7 8	Эргис хара тыалар	Okroužený černý les	Krouživše vytvořili, zdá se.
1 7 9	Эргийэ үүнэн киирбиттэр эбит.	Krouživ vytvořili prý asi	
1 8 0	Собуруу өттүн	Jižní strana	Jižním směrem
1 8 1	Эргитэ көрөн кээспитим,	Nahlédl jsem,	Otočiv se zahlédl jsem
1 8 2	Сур сылгым	Šedý můj kůň	
1 8 3	Сургунньабын түүтүн	chlupy jako průřezy po stranách spodního prádla/ chlupy pod hřbetem koně (kar.)	Jako chlupy pod hřbetem
1 8 4	Субуруччу туппут курдук	Protáhle postavili	Šedého mého koně Protáhle stavěné, Bystré černé lesy, Jeden za druhým postavili, vyrůst nechal, zdá se.
1 8 5	Суһал хара тыалар	Bystrý černý les	
1 8 6	Субуруһан үүнэн киирбиттэр эбит.	jít jeden za druhým vytvořili prý.	
	(Нoo!)	(Noo!)	(Noo!)
1 8 7	Манньк бэйэлээх	S takovým tělem	S takovým tělem
1 8	Аан ийэ дойдубар	Na matce mé první zemi	Na mateřském mém světě

1 8 9	Көндөй манчаарытын аһылыктананн ар,	Prázdny ostřice měchýřkatá krmít se	
1 9 0	Күөх отун өллөнөннөр,	Modrou trávou krmít se	Co za tvora Dutou ostřicí krmí se, Zelenou trávou živí se,
1 9 1	Туох бэйэлээх	Co za tělo	
1 9 2	Хаан сүөл баайын	Bohatá zvláštní krev????/ocas??????	Zvláštní krví bohaté, Spolu spárovali, zdá se,
1 9 3	Ханыылаабыт эбитий,	Přikládát k podobnému/párovat	
1 9 4	Чин сүөл баайын	Nahnětená bohaté konec	Nahromaděné výtečné bohatství,
1 9 5	Тэниппит эбитий диэн,	Rozšířili prý	Rozmnožili, zdá se prý,
1 9 6	Өйдөөн- дьүүлээн көрдөхпүнэ,	Pochopil jsem, rozsoudil jsem,	Prohlédl, posoudil a uviděl jsem,
1 9 7	Аһыллаҕас туйахтаах,	Masožraví?/ s klama?/žeroucí, kopytníci,	S rozdělenými kopyty
1 9 8	Атырдыах муостаах,	S rozvětvenými rohy,	S rozvětvenými rohy,
1 9 9	Анахсыт Айыы Хотун айбыта	Anachsyt Ajyy Chotun stvořila	Anachsyt Ajyy Xotun stvořila
2 0 0	Ханнын сааҕын аалыстаҕына,	Jak když se spojila????	Kterak se třeli,
2 0 1	Хаан таммалыыр	Krev kape	Kapala krev,

2 0 2	Хаан-сүөл бу дойдуга	Divná krev na této zemi	Na této bohaté zemi,
2 0 3	Ханыылаабыт эбиттэр	Spojili podobné asi	Spárovali, prý
2 0 4	Сыһытын толору	Roviny plné	Plné roviny
2 0 5	Сырпай сиэллээхтэр	Dlouho hříví	(až) Dlouhohříví
2 0 6	Сырсыбыттар эбит.	Běhali (spolu)	Běhali spolu.
	(Нoo!)	(Noo!)	(Noo!)
2 0 7	Манлык бэйэлээх	S takovým tělem	S takovým tělem
2 0 8	Аан ийэ дойдубун,	První má matčina	Na mateřském mém světě,
2 0 9	Ханнык бэйэлээх	S jakým tělem	Jaké to má tělo,
2 1 0	Айылбалаах эбитий диэммин	Bohatá, zdá se, říkám/ Jakou to má přírodu????	Přírodu, říkám,
2 1 1	Өйдөөн- дьүүлээн көрбүтүм:	Pochopiv-posoudiv uviděl jsem:	Prohlédl jsem a spatřil jsem:
2 1 2	Туруйа көтөр	Jeřáb popelavý (Grus cinerea/Grus grus)	Popelavý jeřáb Usadit se, zastavit se nemohl (V) mlžnatých Dolinách, prý.
2 1 3	Тохтоон тэһийэн олорботох	Zastavit se mít co dělat bez ustání (usezení)	
2 1	Тумара дьэллик	Mlha	

2 1 5	Толооннордоо х эбит.	S dolinami prý.	
2 1 6	Куба көтөрүм	Labuť pták	
2 1 7	Тохтоон ааһар	Ustanovili jíst	Labuť (Na) bílých planinách
2 1 8	Холборон маган	Bílá planina	Polí, Zastavila se najíst.
2 1 9	Хонуулардаах эбит.	s polemi zdá se.	
2 2 0	Борон куобак	Hnědý králík	
2 2 1	Буккулла оонньуур	Zamíchat-hrát	Hnědý králík, (Na) pahorcích
2 2 2	Буодарай таас	Bodrý kámen	Kamenitých Skotačí, prý.
2 2 3	Булгунньахта рдаах эбит.	Hornatý/Kopcovatý ebit.	
	(Нoo!)	(Noo!)	(Noo!)
2 2 4	Эчэйбити эмтиир,	Zlámané vyléčil/Zlámané (kosti) otrávil:)	Zde poskytl, Mateřský můj svět, Zlatavé ilge Kapek, velikostí
2 2 5	Өлбүтү өрүһүйэр	Mrtvé/ Zemřelé zachránit	Vajec černého turpana, Zlámané léčí, Mrtvé spasí.
2 2 6	Анды сымыытынан	Vejci turpana černého	
2 2	Алла таммалыыр	Velikostí kape	

2			
2 2 8	Араѳас илгэлээх	Žluté ilge	
2 2 9	Аан ийэ дойдум	Dveře matka vlast	
2 3 0	Манна буолан биэрдэ.	Tady stát se dala.	
	(Нoo!)	(Noo!)	(Noo!)
2 3 1	Дьан-дьаһах дьааһыйбатах,	nějaká slabá nemoc??? ????? zasax nezívá	?????
2 3 2	Дьады-баалы	chudý? (jadax)- bohatý?	????
2 3 3	Дьаадарай манган голооннорун,	jadax??? bílý blahobytovat,	:?????
2 3 4	Тумуу сөтөл тохтооботох	rýma kašel nesatavil	????
2 3 5	Тумара дьэллик голооннорун	Mlha bez domu? Prospívat	????
2 3 6	Арѳаа диэки өтгүн	Západním směrem	Západním směrem
2 3 7	Эргитэ көрөн кээспитим,	Otočiv se zhlédl jsem,	Otočiv se zhlédl jsem,
2 3 8	Ханнык бэйэлээх дьоннорум	S jakým tělem lidé	Jací to lidé (jaké formy/těla)
2 3 9	Ыал буоланнар,	Zakládají rodinu? Žijí spolu	Rodinu založili,
2 4	Ыыр үктээннэр	Cesta/rajon/rozrývav soupit	Cestu nastoupivše

2 4 1	Олороллор эбитий диэн,	Žili prý říká se,	Usadili se, prý.
2 4 2	Тиэрбэс харахпынан	Kulatýma svýma očima	Zachvěl jsem se, když Kulatýma svýma očima Spatřil jsem:
2 4 3	Көрөн дьэргэлдьипп итим:	rozechvělo mě, když jsem uviděl,	
2 4 4	Куба көтөрүм түөһүн унуоѳун	Labuť hrudník kost	
2 4 5	Умсары ууран кээспитим курдук	Lícem dolů stavit za- jako	V bílém domě (podobném) Lícem dolů položené Hrudní kosti labuti, S nemnoha sousedy, Na této zemi žili, prý
2 4 6	Үрүн өндүрүүт дьиэлээх	Bílý vysoký??? s domem	
2 4 7	Ыал бөѳөлөөх	S málo sousedy	
2 4 8	Бу дойдуга олорор эбит.	Na této zemi žili.	
	(Нoo!)	(Noo!)	(Noo!)
2 4 9	Хайа бэйэлээх дьоннорум	S jakým tělem lidé	Co za lidi,
2 5 0	Ыал буоланнар,	Spolu žili????/stát se ajl	Rodinu založili,
2 5 1	Ыыр үктээннэр,	Cesta/rajon/rozrývat vsoupit	Cestu nastoupivše
2 5 2	Буруо таһаараннар	Dým vypouštět	Dým vypouštíce
2 5	Олорбуттар эбитий диэн,	Žili prý,	Žili prý, říká se,

2 5 4	Өйдөөн- дүүллээн көрдөхпүнэ:	Pochopil jsem, rozsoudil jsem,	Prohlédl jsem a spatřil jsem:
2 5 5	Сир Сабыйа Баай Тойон оҗонньор диэн,	Stařík Sir Sabyja Baaj Tojon	Stařík Sir Sabyja Baaj Tojon
2 5 6	Сабыйа Баай Хотун эмээхсин диэн	Stařena Sabyja Baaj Chotun	Stařena Sabyja Baaj Xotun
2 5 7	Ыал буоланнар,	Manželé???	Rodinu založili,
2 5 8	Ыыр үктээннэр	Cesta/rajon/rozrývav vsoupit	Cestu nastoupivše
2 5 9	Үйэлээх саастарыгар	Ve svých letech	Ve svých letech
2 6 0	Аҗа баһыгар аатыраннар,	Na hlavě otce slavná jména	Získali jméno,
2 6 1	Дойду баһыгар сураҗыраннар	Na hlavě země slavní	Jako nejlepší z otců, Na vrcholu vlasti proslavili se
2 6 2	Субу курдук олорбутгар эбит.	Takto žili prý.	Takto žili prý.
2 6 3	Быһаҗас тыынан,	Neplnou/částečnou dýchat/na loďce	Polovičatě dýchající
2 6 4	Быччары көрөннөр,	Plně/pevně hledět,	Plně hleděli,
2 6 5	Баай байаннар, тот тотоннор,	Boháč bohatý, sytý nasycený,	Boháč bohatý, sytý nasycený,
2 6 6	Халлааннаах танараҗа	S nebem k božstvu	Na nebeské božstvo

2 6 7	Хардастанан хантаннаан,	????????? kývát hlavou tam a zpět	(jen) hlavou kroutili
2 6 8	Былыттаах тангараџа	Božstvu s mraky	Na mračné božstvo
2 6 9	Быһахтанан быччаннаан,	Nožem vpučivali	S nožem v ruce oči poulili,
2 7 0	Тоџус үрэх баһыгар сураџыраннар,	Na hlavě devíti řek proslavili se?	Na počátku devíti řek se proslavili,
2 7 1	Аџыс үрэх баһыгар аатыраннар,	Na hlavě osmi řek získali jméno	Napočátku osmi řek získali jméno
2 7 2	Дойду сийэ буолан,	Na hřbetě země stalo se,	Na hřbetě země,
2 7 3	Олорбуттар эбит.	žili prý.	Usadili se, prý.
	(Нoo! Дьэ!)	(Noo! Džé!)	(Noo! Džé!)
2 7 4	Ол да буоллар,	Tak se stalo,	Tak se stalo,
2 7 5	Кэлин астарá кэрэмэстийэр диэри,	Potom otevřít/odstčít tmavošedý do,	Než zešedivěli,
2 7 6	Илин астарá элэмэстийэр диэри,	Před otevřít/odstčít pestý/strakatý do,	Než zestrakatěli,
2 7 7	Илин тиистэрэ көтүллүөр диэ	Před zuby ?????? odletět/prodat???	Než zuby jim vypadaly
2 7 8	Оџо диэни төрөппөтөхтө р эбит.	Dítě ne porodili prý.	Dítě neměli (neporodili) prý.
	(Сөп! Дьэ! Нoo!)	(Söp! Džé! Noo!)	(Söp! Džé! Noo!)

2 7 9	Кэмниэ кэнэбэс,	Doba budoucnost (kenegheski matka),	(Když v) daleké budoucnosti, Velmi pozdě ⁴
2 8 0	Хомнуо хойут	Velmi pozdě	
2 8 1	Кэтэһэн- кэтэһэн	Čekat-čekat	Čekajíce-čekajíce
2 8 2	Кинигэлэрэ тардыбытын кэннэ,	oni-dat- pl.poss/kiringe- šlachy/knihy stáhnout se poté	Šlachy se jim stáhnuli??????
2 8 3	Күүтэн, күүтэн,	Čekat-čekat	Čekajíce-čekajíce
2 8 4	Күүстэрэ быстыбытын кэннэ,	Síly rozdělili se poté,	Poté co síly se (od nich) oddělily,
2 8 5	Эмээхсин дыахтар	Stařena žena	Stařena žena
2 8 6	Арай биир кэмнэ	Najednou	Najednou
2 8 7	Хат буолан хананнаабыт,	Chodila s vyhnutými zády/Otěhotněla (xat je dvojnoj)	Dvojná stavši, vyhnutými zády chodila
2 8 8	Буос буолан мотоннообут,	Stala těhotnou (bogus fetus v mong) chodit s vyvaleným břichem	S plodem stavši, s vyvaleným břichem chodila
2 8 9	Бйа кэлэн ынаннаабыт,	Po měsíci chodila tlustá	Za měsíc už břichatá chodila
2 9 0	Күнэ кэлэн көдөннөөбүт. ⁵	Další den tlustá chodila.	Další den tlustá chodila.
	(Нoo! Буот! [Күлсэллэр])	(Noo! Né! [Smějí se])	(Noo! Né! [Smějí se])

4 Oba dva idiomy

5 Pek. 1127-ködöo- břichatý; 1128ködöngnöö- hýbat se o tlustém

2 9 1	Оџонньор киһи буоллагына ⁶ , мантан үөрэн,	Stařík člověk, když se stane odtud zjistil,	Stařík se z toho zaradoval.
2 9 2	Үллэр үйэбэр, саллар сааспар, ⁷	Vzedmout v době v pokročilém/znavený věku/jaro	Ve vzedmuté své době, ve znavených jarech
2 9 3	Өлөр үйэбэр, кырдыар сааспар	v době smrti jaro stárnutí	Na sklonku života, ve stařeckých jarech
2 9 4	Оџолоноору гыннабым диэн,	Dítě udělal jsem řka,	Dítě udělám, řka,
2 9 5	Үөрүүтэ- көтүүтэ өрөгөйдөөн,	Radost-létání mít úspěch,	Radostně, šťastně, úspěšně,
2 9 6	Субу курдук олорбут эбит.	Takto žili prý.	Tak žili, prý.
	(Нoo! Дьэ!)	(Noo! Džé!)	(Noo! Džé!)
2 9 7	Эмээхсин дыахтар	Stařena žena	Stařena žena
2 9 8	Быыһанар күнэ кэлэн быччаннаабы т,	S příchodem dne porodu vypulila oči,	S příchodem dne porodu vypulila oči,
2 9 9	Төрүүр күнэ кэлэн төртөннөөбүт.	Den narození přišel (töttörör- vozraždat')rodila	V den rození, rodila.
3 0 0	Ол сытан эрэ	Tak jen leží	Pouze ležíc
3 0 1	Субу курдук диэн сангалаах,	S takovouto řečí,	S takovouto řečí,
3 0 2	Сити курдук кэпсэллээх	S takovými slovy	S takovými slovy
3	Ынчыктыы-	Soužená-stísněná	Soužená-stísněná ležela prý.

6 buollaghyna-jako bol v mongolštině

7 саллар саас а) преклонный возраст; б) долгие годы жизни sakhatyla.ru

	ынчырана сыппыт эбит.	ležela prý.	
	(Нoo! Дзэ!)	(Noo! Džé!)	(Noo! Džé!)
	(Сабыяа Баай Хотун:)	(Sabyja Baaj Chotun:)	(Sabyja Baaj Xotun:)
3 0 4	"Дзэ-һэ-һэ!	"Dže-he-he!	"Dže-he-he!
3 0 5	Айакалаах- дьойокобун,	S ajkou-džojoko jsem,	???????????????
3 0 6	Амырыын да буолар эбит.	Strašně se stalo.	(něco) hrozného se přihodilo.
3 0 7	Дофорум, Сир Сабыяа Баай Гойон офонньорум,	Příteli, Sir Sabyja Baaj Tojone, staříku můj,	Příteli, Sir Sabyja Baaj Tojone, staříku můj,
3 0 8	Отго киллэрэн	Vpustit už????	Vstup už,
3 0 9	Отгоох оронгор олордуоххун	S trávou ??????	Usedni na slaměnou postel
3 1 0	Төһөлөөх буолуоҕай, дофор,	S kolika se stane, příteli,	Jaksi se stane, příteli,
3 1 1	Төрүүллэрэ- ууһууллара диэн,	Porodila-rozmnožila prý,	Rozmnoží se-narodí se, říkají
3 1 2	Кытаанах- ынырык да буолар эбит", -диэн,	Silně-strašně se stalo, " řka,	Silně-strašně stalo se" řka,
3 1 3	Ытыы-сонгуу, ыллыы-туойа сыттабына,	Plakat-naříkat, zpívat-pět, když ležel	Ležel, plakal, naříkal, zpěvem
3 1 4	Арай, эмээхсин дыахтар иһигэр:	Najednou, stařena slyší:	Když najednou, stařena zaslechla:
3 1 5	"Оттонон- мастанан айгырааман", -	"Travami- dřevami nezvučte!", řka,	"Trávou-dřevem nezvučte",-řka,

	ДИЭН,		
3 1 6	Сага иһиллибитигэр	Znovu se k němu doneslo/ "v jeho uslyšení"/"v jeho napítí",	Když se ozval hlas,
3 1 7	Оџонньор киһи соһуйан, олоро түһэн баран,	Stařík člověk vydšiv se, sednuv spadl,	Stařík leknul se až spadl na zadek,
3 1 8	Сүөһүтүн- аһын хаайар бүтэйэ чугас буолан,	Dobytěk.acc-jíst zavřít zavřít blízko stalo se,	Když zavíral ohradu s dobytkem a pící,
3 1 9	Нэһиилэ онно өйөнө түспүтэ.	Sotva takto opírat se upadl,	Sotva se opíraje, upadl.
3 2 0	Ол кэнниттэн оџонньор киһи,	Potom starý člověk,	Potom stařík,
3 2 1	Эмээхсин хайдах буолбутун билбэккэ	Co se stalo se stařenou neznaje	Neznaje co se stařenkou stalo se
3 2 2	Сол курдук дөйөн турбут.	Takto ohlušen stanul.	Takto ohlušen postavil se.
3 2 3	Өр турбалаата быһылаах,	Dlouho tak stál snad,	Tak stál asi dlouho,
3 2 4	Хойут, дьэ, өй булан,	pak, však, rozum našel,	Poté však našel rozum,
3 2 5	Дьэтигэр ыстанан киирбитэ-	Domů skokem dorazil	Domů skokem dorazil
3 2 6	Эмээхсин дыахтар быһанарын быһаммыт,	Stařena zachránit zachránit	Stařenu spasit zachránil,
3 2 7	Төрүөбүн төрөөбүт быһылаах да,	Porod narodil asi,	Porodila, zdá se,
3 2 8	Оџо диэн ханна да суох эбит.	Dítě nikde není, zdá se.	Avšak dítě nikde není.

	(Нoo!)	(Noo!)	(Noo!)
3 2 9	Бйдананы ытынан, кураанабы кууһан:	svit měsíce vydrou vysušené kachna:D	Svit měsíce pozvednuv, prázdnotu obejmuv:
3 3 0	"Бу ханна бардабай,	"Kam se poděl,	"Kam se poděl,
3 3 1	Оҕо төрөөбүт буоллабына,	Když se dítě narodilo.	Když se dítě narodí,
3 3 2	Оҕо баар буолуохтаах этэ",- диэн	Mělo by tu dítě být",- řka	Mělo by dítě být",-řka
3 3 3	Оҕолонньор дуумай бөҕөҕө түһэр.	Stařík se hluboce zamyslel.	Stařík upadl v zamyšlení.
3 3 4	Эмээхсин дыахтар:	Stařena:	Stařena:
3 3 5	"Оҕо төрөөбүтэ да, ханна да барбытын	"Ač dítě se narodilo, kam se podělo	"Ač dítě se narodilo, kam se podělo
3 3 6	Билбэппин",- диэн хоруйдаабыта	Netuším", řekla odpověděla	Netuším",- řka pověděla.
	(Нoo!)	(Noo!)	(Noo!)
3 3 7	Ол кэнниттэн	Poté	Poté
3 3 8	Үлүскэннээх үрдүк манан халлаан диэкиттэн	Z mocného vysokého bílého nebe	Z mocného vysokého bílého nebe
3 3 9	Дьэс алтан күөһү түннэри уурбут курдук	Rudá měď hrnc otočit se postavit jako	Jako když se postaví měděný hrnc dnem vzhůru
3 4 0	Кыһыл эбир түһэн кээспитин кэлин өттүттэн,	Flekaté zvíře sestoupilo/spadlo přišlo ze směru,	Sestoupil strakatý tvor,

3 4 1	Үөһээнэн кыталык көтөр көтөн кэлэн,	Ze shora jeřáb letíc přiletěl,	Z výšin jeřáb pták přiletěl,
3 4 2	Субу курдук диэн сангалаах,	S takovouto řečí,	S takovouto řečí,
3 4 3	Сити курдук диэн кэпсэллээх	S takovýmito slovy	S takovýmito slovy
3 4 4	Буола сылдыбыта эбитэ үһү.	Stal hýbat se asi.	Se objevil.
	(Кыталык:)	(Jeřáb:)	(Jeřáb:)
3 4 5	"Дом, дом силик буоллунууй,	"Dom, dom silik at' nastane,	"Dom, dom silik staniž se,
3 4 6	Айхалбына- дьаралык!	Jsem modlitba- rozkaz/úspěch/šťestí	Můj ajchal-rozkaz!
3 4 7	Ээй, ээй! Оой, оой!	Eej, eej! Ooj, ooj!	Eej, eej! Ooj, ooj!
3 4 8	Сир Сабыйа Баайдырбын а Тойоммуна оҕонньор,	Sir Sabyja bohatý můj pane starče,	Tojone, bohatý starče Sir Sabyja,
3 4 9	Этэрбинэ эттиир нуурай тылларбын	Připustila jsem tele ke krávi, maso rozrubila spi jsou má slova	Má slova, která říkám ⁸
3 5 0	Истэ баҕас кэрэхсээрий, нойонум,	Slyš různá uctivě, můj nojone	Uctivě naslouchej, nojone,
3 5 1	Хантан хааннаах,	Odkud krev	Než se budeš Všemožnými slovy vypyávat, Odkud rodem, Z jakého konce Přišel ten člověk
3 5 2	Туохтан туймуулаах,	Z čeho zakončila se	

8 *ettiir* "rozřezat maso" je pravděpodobně jen jinak vyslovené (dialekticky či v závislosti na aliteraci) slovo *eter* "mluvit, říkat". Nejasné je *nuurai*, které, stejně jako mongolské *noiroku*, znamená "dřímat, spát". Nepodařilo se mi bohužel najít žádný uspokojující způsob, jak ho zařadit do verše, neboť se nehodí ani významově, ani gramaticky.

3 5 3	Киһи кэлэн	Člověk přijde	
3 5 4	Кэпсэл баҕас кэпсээтин диэҕийиктээн	Různá slova mluvíc řiká	
3 5 5	Ыйыппалыыр буолларгын,	Neptej se stane se,	
3 5 6	Үөһээ халлаан домньута	Vysokého nebe věstkyně	Věstkyně vysokého nebe
3 5 7	Айыы Дьаргыл удаҕан диэн	Ajyy Djargyl udaghan	Ajyy Djargyl Udaghan
3 5 8	Тийгэлээн кэллим баҕас, оҕолоор!	Dorazila přišla jsem však, staříku!	Dorazila přišla jsem přec, děti!
3 5 9	Туохпуна наадалаах буолуталаан,	Čím potřebná jsem stala se,	
3 6 0	Сорук буолан тоҕоостун,	Cíl stal vhodným,	Zeptáš-li se: "Co ti je třeba?
3 6 1	Ыллык муннаан түбэстин,	Cesta mučit dostáváte/stává se vám	Co je tvůj cíl? Co že se mučíš na stezce?
3 6 2	Диэҕийиктэн ыйыталыыр буоллаххына,	Jestli se mě zeptáte,	
3 6 3	Нойонугум, төрөппүтэ оҕолоргун,	děti.vaše narozené nojonovi.mému	Tojonovo narozené dítě ⁹
3 6 4	Үөһээ халлаан буойуттара түһэннэр,	Z horního nebe zakázáno má sestoupit,	Z vrchního nebe zakázáno má sestoupt,
3 6	Ылан илдьэн, иитэ-харайа	Vzaté unesené, vyčováván-hlídán	Vzaté a unesené,opečovávané a v bezpečí leží.

9 О dítěti se ve skutečnosti mluví v plurále i v následujících verších. Znovu jde pravděpodobně o formální nástroj, nikoliv významotvorný.

	сыталлар.	leží.	
3 6 6	Гостубат унуохтаан,	S nezlomnými kostmi,	S nezlomnými kostmi,
3 6 7	Тохтубат хааннардаан,	S nepohnutelnou krví,	S nepohnutelnou krví,
3 6 8	Силлибэтэ сирдэртэн силбэһиннээн,	Nerozervaný ze země prokořenění	Neoddělitelně od země, v kterou je zakořeněn,
3 6 9	Киһи ханнык гынаталыы	Člověka jak udělat	Jakého to člověka z něj udělají,
3 7 0	Оноруохпут диэтилэр.	Vytvoříme říkají	Vytvoří, praví.
3 7 1	Санаарѳаахтаа н санныыйыман	Nestýskejte, nesmutněte	Nestýskejte, nesmutněte
3 7 2	Ээй, ээй дом силик буоллунууй,	Eej,eej dom silik staň se,	Eej, eej dom silik staň se,
3 7 3	Оболоотор оѳобутун	Dítětem zásobení vašemu dítěti	
3 7 4	Кимниир ханнык диэхэйиктээн	Jak se jmenuje	Vaše dítě, Jak nazýváme Jak je pojmenováno, ptáte se
3 7 5	Ааттыырыга ингэрэллэр диэтэргин,	V pojmenování mluví/pohlcuje říkají,	
3 7 6	Босхо хара тыакаллабын	Volné černé ?????????	S mocným ryzím koněm Hlavou a šíjí vpřed řítícím se lesem Mocný Er Soghotox
3 7 7	Моойдордооху й баһынан куотуталыыр	S šíjemi hlavou utíkat/být prvorozený	
3 7 8	Моѳул кугас аттардаахый	Mocný ryzí s koni	

3 7 9	Модуммуна Эр Соботох диэбийиктээн,	Mocný můj Er Soghotox nazývaný,	
3 8 0	Аллаах атым	Rychlý kůň	????????????
3 8 1	Кыайыталаан тардыталаан дьалкышпат	Mocný vytáhnutý vlnit se/kolébat se	????????????????
3 8 2	Албан дьаһах аттардаахый буолуоҕа,	Krásný vládnout??? s koni stane se,	????????????????
3 8 3	Соноҕостой сылгыкайым	Sojolon?/?mladý kůň kůň	????????????????
3 8 4	Сохуталаан дьулуруйбат	Lekat se nesměruje	????????????????
3 8 5	Сонун дьолуо сурахтаныа,	Novina šťěstí/silný/hlad'ouč ký	????????????????
3 8 6	Чээй, быдан дьылларыкка	Čeej, s více lety	Čeej, až dosáhne více let
3 8 7	Быралыйар бараһаайа буоллунууй!"- диэн.	Vzdalovat se z domova vyhlazovat ať se stane! řka	Necht' přestane jeho oddělení od domova!", řka
	(Noo!)	(Noo!)	(Noo!)
3 8 8	Удаҕан дьахтар,	Žena udaghan	Žena udaghan
3 8 9	Сити курдук кэпсээн баран,	Takto promluvila,	Takto promluvila,
3 9 0	Кыталык көтөр буолан,	V jeřába se proměnila,	V jeřába se proměnila,
3 9	Төттөрү көтөн күүгүнүү	Nazpět (s šumem???) odletěla	Nazpět šustíc odletěla.

	турбута.	stála.	
	(Hoo!)	(Noo)	(Noo)
3 9 2	"Күн туллубатах эбит,	"Slunce nechodí v kruhu zdá se,	Aby slunce nechodilo v kruhu, Aby kühenge se neoddělilo, Vrchní ajyy naši
3 9 3	Күһэнэ быстыбатах эбит	Zvoneček neoddělí se, zdá se	
3 9 4	Ол да иһин үөһээни айыыларбыт	Proto vrchní naši tvůrci/ti co byli stvořeni shora	
3 9 5	Айыы Дьансаар Тойон оҕонньор	Ajyy Džangsár Tojon stařec	Ajyy Džangsaar Tojon stařec
3 9 6	Биһиги ыччаппытын	Nás vystrkovat zuby/naši generaci	Našeho mladíka
3 9 7	Сол курдук гыныхтаахтар этэ",- диэн	Takto udělali by", - řka	Takto měli by udělat", řka
3 9 8	Оҕонньор киһи дьэ көнүл буолан,	Stařik se uklidnil,	Stařik se uklidnil,
3 9 9	Арыый аҕай "һуу" гынан,	Náhle si oddechl./udělal "huu",	Udělal "huu" ¹⁰
4 0 0	Эмээхсин бүөбөйдээн,	Stařenu chlácholil,	Stařenu chlácholil,
4 0 1	Сол курдук, кэтэһэн олорбуттар эбит.	Takto čekali, žili.	A takto čekali, žili.
	(Hoo!)	(Noo!)	(Noo!)
4 0 2	Бу бириэмэлэр ааспыттарын кэннэ,	Tyto doby prošly,	Poté, co tyto doby prošly, Když takto žili, čekali, Z chladného východního nebe Zpod stěny
4 0 3	Ол курдук кэтэһэн олордохторуна	Když takto žili,	Chladný vítr zavanul, Třesa se.

404	Энискэннээх илин халлаан	Z chladného východního nebe	
405	Истиэнэтин аннын диэжиттэн	Stěna zespoda	
406	Илигириир тыал тыалыран	Chladné větry vanou	
407	Илибирэтэн барбыта.	Třesouv šel.	
408	Сир үрдэ сиккиэрдэммитэ,	Země vrchní svistí vítr,	Nad zemí vítr sviští,
409	Дойду үрдэ холоруктаммыта,	Kraj vrchní vichřice fíčí,	Nad krajem vichřice fíčí,
410	Хойут хойуккунан	Potom později	Poté později
411	Абыс аанарын хаххалаабыта,	Osm dveří se střeží,	Osm dveří bylo střeženo,
412	Түөрт үөдэннэрин бүөлээбитэ,	Čtvery brány (pekla) jsou zavřena/zahrazena,	Čtyři pekla byla zahrazena,
413	Тыһаҕас ынах саҕа тибиилэммитэ,	Jako dvouleté tele odhrabávat nohami,	Jako když dvouleté tele hrabe,
414	Бургунас ынах саҕа	Jako jalová kráva (neotelená do třech let)	Jako jalová kráva
415	Буотама таас буркуннаммыта,	Buotama kámen vánice/jalovit	Se kámen Buotama rozbouřil,
416	Сордон балык тахсан туһахха биннибитэ,	Štika ryba vyjít past uvíznout,	Až štika vyletěla a přistála v pasti,

4 1 7	Куобах кыыл тууга киирбитэ,	Zajíc zvíře do vrše vstoupil,	Až zajíc do vrše spadl,
4 1 8	Олус ардырхайдаах,	S mnoha ardžarchy,	Ničivá
4 1 9	Абыс таталџалаах	S osmi řemeny	Osmiřemenná
4 2 0	Ала дьалхаан холорук	Pestrá vlna vichru	Běloboká vlna vichru
4 2 1	Таннары сатыылаабыта,	Vniz pěšky šel	Dolů sešla,
4 2 2 2	Гүөрт гүрүлүөккэлээ х	S čtyřmi nepokoji	S čtyřmi nepokoji
4 2 3	Түтүм дьүккүөр холорук	Hbitě natáhnutá vichřice	Trhavá vichřice
4 2 4	Түннэри сөрөөн тийэн кэлбитэ.	Horem dolů/nohama nahoru kroutit/omotat/krouž it přijít dorazit.	Převráceně kroužíc dorazila.
4 2 5	Туох ааттаах алдырхайа буоллаџайа диэн,	Jaké jméno aldžarchaj????? kdyby prý,	Co se to stalo za bědu, řka,
4 2 6	Оџонньордоох эмээхсин	Stařík a stařena	Stařík se stařenou
4 2 7	Таһырдыа сүүрэн тахсан көрбүттэрэ:	Vyběhli ven a uviděli:	Ven vyběhli a uviděli:
4 2 8	Тус илин диэкиттэн	Z východní strany/ Zpřed nimi	Z východu
4 2 9	Киэн халлаан агаарын	Polovinu širokého nebe	Polovinu širokého nebe

4 3 0	Саба халыйар	Zavřít???? klouzat se	Zakrýval
4 3 1	Үс бастаах	Trojhlavý	Trojhlavý
4 3 2	Далан Өксөкү	Ohromný öksökü	Ohromný öksökü
4 3 3	Көтөн түөллэн кэлэн,	Letět zvětšovat se???? přijít,	S přiletem se zvětšující.
4 3 4	Тобус тиити холбуу тардан ,	Devět modřínů spoluvy táhnout,	Přitáhl k sobě devět modřínů, Které, když usedal Unést ho nedokázaly
4 3 5	Олороору гыммыта,	Posadil se,	
4 3 6	Кыайан уйбатабын,	Dokázal neunesené,	
4 3 7	Уонча тиити холбуу тардынан ылан,	Okolo deseti modřínů spolu vyrvat??????	Přitáhl si přes deset modřínů,
4 3 8	Олоро түспүтүн,	Usedl spadl,	Usedl,
4 3 9	Түтүм бараан төрөлүн,	Hned jít rodu???????,	A ihned
4 4 0	Хаан чабаан сэбэрэтин	Chán/Kde strašný/blyštící/bílý podoba	Strašlivou jeho podobu
4 4 1	Өйдөөн- дьүүлээн көрбүттэрэ:	Pochopili, usoudili, uviděli:	Prohlédli a spatřili:
4 4 2	Чаан олбуй саға төбөлөөх,	Jako velký kotel na rybu s hlavou,	S hlavou jako kotel na rybu,

4 4 3	Чааскы айабын саба харахтаах,	S očima jako ústa čášky,	S očima jako otvor hrnku,
4 4 4	Кырыылаах аалы тумустаах,	s okraji hobliny zobák/huba,	Se zobákem jako hoblinou,
4 4 5	Кырийы балаһа кынаттаах,	Krájení/Stárnutí ??? ? s křídli	Se starými, roztrpanými křídly,
4 4 6	Тимир чыллырыыт түүлээх,	S peřím/Chlupy železné šupiny	S peřím jak železné šupiny,
4 4 7	Өлөр өлүү абааһы көтөрө кэлэн,	Smrt mrtvý abaahy letě přišel,	Mrtvolný abaahy přiletěl,
4 4 8	Лөксөйөн олорор эбит.	"tlustý?????" usedl prý.	A posadil se, prý.
	(Нoo! Дьэ сүрдээх кыыл эбит!)	(Noo! Dže strašné zvíře asi!)	(Noo! Dže strašné zvíře asi!)
4 4 9	Ол олорон эрэ	Jen tak sedě	Jen tak sedě
4 5 0	Сахалы саналаах,	Jakutsky promluvil,	Jakutsky promluvil,
4 5 1	Киһилии кэпсэллээх	Lidsky promluvil,	Lidsky promluvil,
4 5 2	Киһи дьансайа олорбута эбитэ үһү.	Vrčící člověk seděl asi, prý-	A vrče prý takto seděl.
	(Бай!)	(Baj!)	(Baj!)
	(Өксөкү ырыата [Дара Буурай]:)	(Píseň Öksökü [Dara Buuraje]:)	(Píseň Öksökü [Dara Buuraje]:)
4 5 3	"Ээй даа, добор!	"Eej daa, příteli!	"Eej daa, příteli!

4 5 4	Сир Сабыяа Баай Тойон оѳонньор,	Stařiku Sir Sabyja Baaj Tojone,	Stařiku Sir Sabyja Baaj Tojone,
4 5 5	Тускулаах бэйэбэр	Šťastliví sobě	Štěstí tobě
4 5 6	Дорообуйа буоллунууй!	Bud' zdrav!	Bud' zdrav!
4 5 7	Хайа бэйэллээх киһи	Jaké s tělem člověk přijít,	Zeptáte-li se: "Co za člověka k vám přichází, Přimo ze středu doliny S pozdravem se poklonil, S díky se zaklonil"
4 5 8	Толоон хаба ортотуттан	Dolina přímo ve středu	
4 5 9	Дорооболоон тонхойдун,	Zdravíc klaňte se,	
4 6 0	Баһыыбалаан матаннаатын диэннин	S díky vystavuj břicho v před říkej	
4 6 1	Ыйытар буоларгын,	Ptát se stane se,	
	(Нoo!)	(Noo!)	(Noo!)
4 6 2	Били маары	Tento (pek1530)	Tento Ataman strastí Pokolení osmi spodních rodů
4 6 3	Аллараа абыс биис ууһун	Spodních osm rodů rod/pokolení	
4 6 4	Алдырхайдаа х атамаана	Ataman s běda	
4 6 5	Буор Бурѳаалдын Тойон оѳонньор	Šedý Burgháld'yn Tojon stařec	Stařec Šedý Burghaaldžyn Tojon Je jako můj otec
4 6 6	Аѳа курдук аѳалаахпын,	Jako otec s otcem.acc	

4 6 7	Бурџаалдын Хотун диэн	Burgháld'yn Xotun řka	Burghaaldžyn Xotun
4 6 8	Ийэ курдук ийэлээхпин,	Jako matka s matkou.acc,	Je jako má matka,
4 6 9	Албан аатын,	S krásným jménem/ s vymáhajícím jménem/ se jménem (Alban:)	
4 7 0	Сонун сурабын кимий диэннин	Noviny srdce kdo řka	Zeptáš-li se, <i>nokoji</i> ¹¹ : "Krásné tvé jméno ¹² , Jaké je, jak se píše?"
4 7 1	Ыйытар буолларгын, нокойум,	Zeptej se, nokoji	
	(Нoo!)	(Noo!)	(Noo!)
4 7 2	Таас Дѣантаар Дара Буурай диэн,	Taas (Kamený) Džántár Dara Buuraj řka,	Taas Džaantaar Dara Buuraj,
4 7 3	Албан ааппын,	Krásné mé jméno,	Je mé krásné jméno
4 7 4	Абыс дойдуга аранастаабыт ара буолуоџа,	V osmi zemích položeno na arangas? stát se,	V osmi zemích na <i>arangas</i> položené,
4 7 5	Тоџус дойдум	Devět zemí	Devět mých zemí
4 7 6	Сул туоһугар кытта	Holý/ děloha / nalévat se svědek/svědectví.dat lok s	Holé svědectví
4 7 7	Суруйбуттара буолуоџа, нойоон.	Napsali stalo se, nojone.	Napsalo o tom, <i>nojone</i> .
4 7 8	Туох наадалаах буолангын,	Co je třeba stát??	Zeptáš-li se, <i>nojone</i> : "Co ti je třeba, Že cestou se trápíš,

11 *Nokoj*, (Pekarski 1750-1) se používá podobně jako oslovení *nojon*, spíše však při oslovování mladších.

12 Pekarski, str. 70: *alban3*. : *alban buuraj* je jméno jednoho ze tří synů vládce abáhy *Uluu tojon*-a. Viz. i verše 472-473, kde je *alban aappyn* v sousedství Dara Buurajova jména.

4 7 9	Суол муннаан тобоостун,	Cesta mučit být vhodný???,	
4 8 0	Ыллык муннаан түбэстин диэннин	Cesta mučit dostáváte/stává se vám řka	Cestičkami se trmácíš?"
4 8 1	Ыйытар буолларгын да, нойоон,	Ptáš-li se, nojone,	
4 8 2	Чэй эрэ, эниги обоотун,	Čej ere, tvůj syn,	Čej ere, vašeho syna,
4 8 3	Босхо хара тыаны	Volné/ Svobodné černé????/ Černé jak popel???? les	
4 8 4	Моойдоох бахынан куотар	Na hlavě s šíjí utíkat/jít vpřed	S mocným ryzím koněm Hlavou a šíjí vpřed řítícím se lesem
4 8 5	Мобул кугас аттаах	mocné ryšavý s koněm	Mocný Er Soghotox
4 8 6	Модун Эр Соботох диэн,	Mocný Jeden Muž prý,	
4 8 7	Үөһээнни айыыларга	Na vyšších ajyy	U vrchních ajyy
4 8 8 8	Биһигини судуллаун суох оноттороору,	Nás sudulluun???? ne objednat????	Aby nás zničili
4 8 9	Улуу бухатыры оноро сылаллар.	Velký hrdina stvořit syld'ar???? (hýbat se).	Velkého hrdinu tvoří.
	(Нoo!)	(Noo!)	(Noo!)
4 9 0	Ийэлээх аба буоларгыт быһытынан	Rodiče stát důvod????	Proto za vámi, rodiči

4 9 1	Үнсүү киллэрэ кэллим, нойон,	Pozdrav vzájemný/žaloba/sp or nechat vejít vstoupil, nojone,	S prosbou ¹³ jsem přišel, <i>nojone</i> :
4 9 2	Биһигини тыыппатын,	Nás nerozerve.acc/nerozt rhá.acc	At' nerozerve nás,
4 9 3	Буруйа суох дьону	Lid bez viny	Lid bez viny
4 9 4	Буруйдаабат буоллун,	Neobviňujte,	At' neobviňuje,
4 9 5	Айыыта суох дьону айыылаан,	Lid bez stvoření/bez ajyy???? pomoc,	Lidu bez ajyy pomozte ¹⁴ ,
4 9 6	Олохпутун огдолутар- алдыатар буолбатыы.	Naše životy vyhánět-rozbíjet nestane se????.	At' naše životy nevyžene, nerozbije.
4 9 7	Чээй, быдан дьылга	Čeej, v dávných letech	Čeej, na dlouhé roky
4 9 8	Быдалбаннаах бырастыы!	Na dlouho???? se loučím!	Na dlouho se loučím!
4 9 9	Эппит тылбын толорон	Řečená slova se naplní	Řečená slova, že se naplní
5 0 0	Көрөөрүгүтүү й", - диэн баран,	Uvidíte????", - řekl odešel,	Uvidíte", řka,
5 0 1	Тус илин диэки	Na východ	Směrem na východ
5 0 2	Көтөн туолла турбута.	Letíc naplnil se stál.	Odletěl.

13 Doslova "s žalobou", kontextuálně je však vhodnější příbuzné *ünger*- prosit; klanět se

14 Nebo též "nestvořený lid stvořte". Logická paralela k předchozímu verši by bylo *ajyy* ve významu *aňyy* "hřích", tedy "Lidu bez hřichu pomozte", případně i náhrada *ajyylyyr* za *aňyylyyr*, spolu s pomocným slovesem *buolbatyy* z 496 verše: "Lid bez hřichu hříšným...nedělejte"

	(Нoo!)	(Noo!)	(Noo!)
5 0 3	Ити кэнниттэн,	Poté,	Potom,
5 0 4	Туох бэйэлээх эрдэттэн кэлэн,	Přijet s jakým tělem brzy,	Stařec se stařenou, Nerozumíce Tvoru nedávno příšlému, O čem asi mluvil,
5 0 5	Тугу-тугу дьаабылыры й диэбит курдук,	Čeho-čeho dělali řekli jako,	
5 0 6	Обонньордоох эмээхсин,	Stařec se stařenou/ staří rodiče,	
5 0 7	Кыайан өйдөөбөккө,	Pochopit nedokázali.datlok,	
5 0 8	Тиэргэннэригэ р тахсан,	Ve dvory vstoupit,	Zašli do dvora A syna svého čekali.
5 0 9	Оболорун кэтэһэ сылдыбыттар а.	Sedět/žít čekat byli.	
5 1 0	Кэтэһэн- кэтэһэн,	Čekajíce-čekajíce,	Čekali, čekali, Až se shrbili,
5 1 1	Кэлтэгэйдэрэ буолбутун кэннэ,	Míjeli/převěšovali stalo se poté,	
5 1 2	Күүтэн- күүтэн,	Čekajíce-čekajíce,	Čekali, čekali, Až se jim síly přervalý,
5 1 3	Күүстэрэ быстыбытын кэннэ,	Síly se jim přervalý poté,	
5 1 4	Анысханнаах арҕаа халлаан	Chladné západní nebe	(Když tu) zpod hrany Chladného západního nebe
5 1 5	Алын кырыытын диэккитэн	Spodní ostré ze strany,	

5 1 6	Хатарыылаах анньы тыаһын курдук,	Zakalení š'ouch/úder šumu jako,	Jakoby kalný zvuk ržání
5 1 7	Хабырҕаччи сиэлэн кэлэн,	Se zvukem "xap" mimochodem/běžíc jako mimochodník/rychl e dorazil,	Se zvukem "xap" mimochodník přiběhl,
5 1 8	Дьиэлэрин иннигэр тохтуу бизрбитигэр,	Před jejich domem zastaviv v dani???,	Před jejich domem zastavil,
5 1 9	Оҕонньордоох эмээхсин,	Stařec se stařenou,	Stařec se stařenou
5 2 0	Уолларын сураһаары,	Chlapce počárali???	Aby dostali zprávy o svém chlapci,
5 2 1	Ойон тахсыбытгара:	Vyskočiv vyšli:	Vyskočili ven:
5 2 2	Көрдөр харахтарын дьүккэтэ,	"Viděná mrkající membráno"/ Milý jejich očí???	Víčko jejich očí,
5 2 3	Көтүлүннэр тиистэрин миилэтэ,	Vyletěli zubní dásně,	Dásně jejich vypadávajících zubů,
5 2 4	Көмүрүйдөр сүрэхтэрин чопчута	Knoflík srdce nozdrová část kosti	Vršek jejich splašeného srdce
5 2 5	Илэ бэйэтинэн	Otevřené/jasně/očiví dné/živě/rozhodně?? ? tělem	On sám
5 2 6	Сигэ дьүһүнүнэн кэлэн турар эбит.	vrba tvarem/ podobou/figurou přišel stál, zdá se.	S postavou jako vrba přišel.
	(Hoo!)	(Noo!)	(Noo!)
5 2 7	Били киһилэрин	Tomuto člověku	????????????????
5	Түтүм бараан	Hbitě/Hned jít	????????????????

	дүүгүнүн.	podobu.	
5 2 9	Хаан чабаан сэбэрэтин	Chán/Kde strašný/blyštící/bílý podoba	Strašlivou jeho podobu
5 3 0	Өйдөөн дүүллээн көрдөххө:	Pochopiv-posoudiv uviděli:	Prohlíželi a uviděli:
5 3 1	Түөрт кырыылаах	Čtyřstraný	Ze čtyř stran
5 3 2	Ыстаал тимир куйахтаах киһи эбит,	Ocelově železný opancéřovaný člověk zdá se,	Železem opancéřovaný člověk, zdá se,
5 3 3	Хастаабыт тиит курдук	Jako holý modřín	Se zápěstím Jako holý modřín,
5 3 4	Харылаах киһи эбит,	Se zápěstím člověk zdá se,	
5 3 5	Суллаабыт тиит курдук	Jako sedřený modřín (z kůry)	S holení Jako modřín se sedřenou kůrou,
5 3 6	Сотолоох киһи эбит,	S holení člověk zdá se,	
5 3 7	Абыс былас дарайар	Plece široké na osm sáhů	Člověk s širokými plecemi Na osm sáhů,
5 3 8	Сарыннаах киһи эбит,	Širokoplecí člověk, zdá se,	
5 3 9	Биэс былас	Pět sáhů	S pásem širokým Na pět sáhů,
5 4 0	Биэкэйэр бииллээх эбит	tenký pas zdá se	
5 4 1	Манньык бэйэлээх	S takovým tělem	S takovým tělem

5 4 2	Айыы бухатыыра кэлэн	Hrdina ajuu přijel	K nim Hrdina ajuu přijel
5 4 3	Кинилэр диэки	K nim	
5 4 4	Тонхойон, бокулуоннаан туран,	Ukloniv se, pokloniv se vstal,	K rodičům
5 4 5	Ийэлээх аҕатын диэки	K rodičům,	Ukloniv se, klaníc se stál,
5 4 6	Субу курдук диэн тойуктаах,	S takovýmto tojukem,	S takovýmto <i>tojukem</i> ¹⁵ ,
5 4 7	Сити курдук диэн кэпсэллээх	S takovými slovy	S takovými slovy
5 4 8	Буола турбута эбитэ уһу.	Stanul, prý asi.	Stanul, prý asi.
	(Ноо! Дьэ, дьэ!)	(Noo! Dže, dže!)	(Noo! Dže, dže!)
	(Модун Эр Соҕотох:)	(Mocný Er Soghotoch:)	(Mocný Er Soghotox:)
5 4 9	"Дьэ-һэ!	"Dže-he!	„Dže-he!
5 5 0	Айан-дьайан үөскэппит,	Cestovat- konat/odstoupit/min out pocházet z/rodit se	
5 5 1	Аар тойон аҕаккайым,	Svatý pane můj otče,	
5 5 2	Итэн-харайан үөскэппит	Vychovat-hlídat rodit se	
5	Күбэй хотун	Vážená/Milostivá	

¹⁵Tojuk nechávám bez překladu, neboť jde nejen o píseň (ve významu *уҕа*), ale i o zpívanou přímou řeč postav v olonchu. Zároveň jde v některých případech i o zaklínání (šamanské). (pekarski 2710)

	ийэккэйим,	má matko,	
5 5 4	Гускулаах бэйэбитигэр	Starostlivě tobě	Vám šťastlivým
5 5 5	Тобус бокулуону ууран туран,	Devět poklon pokládám stojím,	Devět poklon skládám,
5 5 6	Доруобуйа буоллу-ун!	Bud'te zdraví!	Bud'te zdraví!
5 5 7	Ким киһи кэлэннин	Kdo člověk přijede	
5 5 8	Кэпсэл кэпсэтин диэн,	Řeč řekni řka,	
5 5 9	Кэлтэгэйдии санааман,	Projít/minout/převaž ovat???? nedokážeš/te	
5 6 0	Төрөппүт уолгут	Váš rozený syn	
5 6 1	Босхо хара тыяаны	Volné černí vítr	
5 6 2	Моонньоох баһынан куотар	?????/s šíjí??? (moojdoox?) hlavou utáct	S mocným ryzím koněm Hlavou a šíjí vpřed řítícím se lesem Mocný Er Soghotox
5 6 3	Моҕул кугас аттаах	Mocný ryšavý s koněm	
5 6 4	Модун Эр Соҕотох диэннэр	Mocný ErSoghotoch nazývaný	
5 6 5	Аат инэрэн быттылар.	Jméno pohl'tiv pustili.	Jméno jsem přijal a byl vyslán.
5 6 6	Чээй! Ээй!	Čeej! Eej!	Čeej! Eej!

5 6 7	Ийэлээх аџам	Rodiče	Rodiče
5 6 8	Үтүө алгыскытын	Dobrý algys	Dobrý <i>algys</i>
5 6 9	Үрдүбэр сүктэрин,	Na vrchu??/?/ padat (na kolena)/ utéct z otcovského domu (o nevěstě)/ dát na záda	Na záda mi naložte
5 7 0	Ааттаах алгыскытын	Se jménem Váš algys	Slavný váš <i>algys</i>
5 7 1	Санныбар сүктэрин,	Na plecích dát na záda,	Na plece mi naložte,
5 7 2	Чэйин», — дии турбута.	Če!"- řka stál/vstal.	Tak udělejte!" stoje řekl.
	(Нoo! Дъэ!)	(Noo! Džé!)	(Noo! Dže!)
5 7 3	Уол оџо барахсаны	Bědného syna	Bědného syna
5 7 4	Сүүһүттэн сүүрбэ хамыйах хаан	Dvacet ze rtu lžička krve	Libali, Dokud nenabrali ze rtu dvacet lžiček krve, Dokud zpod úst šest lžiček krve nenabrali.
5 7 5	Баһыллыар диэри,	až do nabírat vodu	
5 7 6	Алларааттан алта хамыйах хаан	ze spoda šest lžic krve	
5 7 7	Баһыллыар диэри уоһуттан уураатылар.	nabírat vodu až do z úst políbili.	
5 7 8	Ол кэнниттэн	Poté	Poté
5	Уол киһини	Toho chlapce	Chlapce toho

	буоллабына,		
5 8 0	Сур бөрө уорбатын суорбаннааннар,	Divoký vlk hřbet přikrýt	Hřbetem divokého vlka přikryli,
5 8 1	Сырбан эһэ тириитин сыттыктааннар	Hladový dědeček kůže polštářovat	(Hlavu) medvědí kožešinou podložili,
5 8 2	Тэримэх кыыл тириитин тэллэхтээннэр,	Terimex zvířetem kůžípodmatracovali	Kožešinou ze zvířete <i>terimex</i> podestlali,
5 8 3	Уол оҕолорун утутан кэбиспиттэр.	A syn usnul.	A syn usnul.
	(Нoo!)	(Noo!)	(Noo!)
5 8 4	Оол утуйа сытаа эрэн,	Spal a ležel,	Ležel a spal,
5 8 5	Уутун быһыһынан иһиттэбинэ,	Když mezi spánkem uslyšel,	Když mezi spánkem uslyšel,
5 8 6	Аҕыс таталҕалаах	S osmi řemeny	Osmiřemennou
5 8 7	Аан холорук	Dveře vichřice/ Eng/Silnou vichřice	Vichřici
5 8 8	Ганнары сатыылаата быһыылаах,	Dolů sestoupila asi,	Shora dolů sestoupivší, asi,
5 8 9	Ураһалара охто сыста,	jejich urahy udeřila udeřila	Do <i>urahy</i> udeřila,
5 9 0	Баҕаналара байааттан ылла,	Balaghan jejich <i>bajaa\????</i> vzala	<i>Balaghanem</i> zatřásla,
5 9 1	Кэмниэ кэнэбэс,	Po nějaké době,	V pozdější době
5 9	Хомнуо хойут	Pozdě později	Pozdě později

5 9 3	Туох эрэ айдаан буолбутугар	Když cosi zalomozilo	Když cosi zalomozilo
5 9 4	Уол киһи уһукта баттаан көрбүтэ:	Mladík se probudil a uviděl:	Mladík se probudil a uviděl:
5 9 5	Өлөр өлүү Өксөкү кыыла кэлэн,	Smrt mrtvolný öksökü tvor přišel,	Smrtící tvor Öksökü přišel,
5 9 6	Ураатын өңөйөн олорор эбит.	Křik/Komín v jurtě protáhnout hlavu/vyhlížet/shlíž et sedět být.	Sedě, do komínu nahlížel.
5 9 7	Субу курдук диэн саналаах,	S takovouto řečí,	S takovouto řečí,
5 9 8	Сити курдук диэн кэпсэллээх	S takovými slovy	S takovými slovy
5 9 9	Буола олорор эбит.	Seděl	Se posadil.
6 0 0	Бай, бу туох ааттаах үлүгүрүй (диэн).	<i>Baj</i> , co se mi to zdá? Řka	„ <i>Baj</i> , co se mi to zdá?“ řka.
6 0 1	Уол уһукта биэрэн	Mladík probudit dát	Mladík probudiv se
6 0 2	Оронугар олоро түһэр,	Na postel sedět spadnout,	Na postel usedl,
6 0 3	Олорон эрэ истибит.	Sedět jen slyšet.	Jen seděl a slyšel.
	(Таас Дьяантаар Дара Буурай:)	(Taas Džaantar Dara Buuraj:)	(Taas Džaantar Dara Buuraj:)
6 0 4	"Бай да, доҕор, диибин,	„Baj da, příteli, říkám,	„Baj da, příteli, říkám,

6 0 5	Босхо хара тыабын		
6 0 6	Моойдоох бахынан куотар		S mocným ryzím koněm Hlavou a šíjí vpřed řítícím se lesem Mocný Er Soghotox
6 0 7	Моџул кугас атгаах		
6 0 8	Модун Эр Соџотох,		
6 0 9	Аан дойдуну	Svět	Svět
6 1 0	Атахпынан аймаатым,	Nohama motal jsem,	Nohama probloudil jsem,
6 1 1	Улуу дойдуну	Velký svět	Velký svět
6 1 2	Тобукпунан соймоотум даџаны-ы,	Koleny protáhl???: odkrokoval???: S/tak	Koleny protáhl jsem, (leč)
6 1 3	Эн курдук	Jako ty	Jak ty
6 1 4	Туруору унуоџунан төрөл	Stojící kostmi/statný ¹⁶ rod	Statně rozeného
6 1 5	Кирдьик даџаны,	Opravdu s/tak	Opravdu
6 1 6	Көрбөтөх эбиппин, нойо-он!	Neviděl jsem, nojo- one!	Nespatřil jsem, nojo-one!
6 1	Арџаһыттан тэһииннээх	Z kopce uzdy???????	

6 1 8	Айыы хаан аймахтарын,	Ajyy chaan přibuzný	
6 1 9	Кырдык да,	Vskutku tak,	
6 2 0	Көмүскүөх кини эбиккин, нойо-он!	Zastupující/zaštiťující cí člověk jsi, nojo- one!	
6 2 1	Ол да буоллар	To, když tak je	
6 2 2	Туох наадалаах буолангын,	Co ti je třeba,	
6 2 3	Сорук булан, тийиэн кэлэнниги,	Cíl hledat, přicházíš dorážíš,	
6 2 4	Айах атан амалайдын диэннин	Ústav otevírat vyprávěls říkáš	
6 2 5	Ыйытар буолларгы-ын,	Zeptáš-li se,	
6 2 6	Кыһынын сүгэ буттаран,	Zimou sekeru používat,	
6 2 7	Мас кэттэриэххэ	Sekat dřevo ¹⁷	
6 2 8	Баһаам үчүгэй	Dobry bahaam?????	
6 2 9	Уолчаан эбиккин, нойо- он,	Mladík jsi, nojo- one,	
	(Нoo!)	(Noo!)	

¹⁷Kerter- rubat, sekat dřevo (pek. 1058)

6 3 0	Сайынын хотуур гутгарыха,	Letem kosit seno,	
6 3 1	Хоһуун да үчүгэй уолчаан эбикки-ин.	Silou (dvojnou????)/ hustý, silný duchem tak dobře mladík, jsi.	
6 3 2	Айыы Дьансаар Тойон офонньор аҕалаах,	Ajyy Džangsaar Tojon stařík s otcem,	
6 3 3	Айыына Сизэр Хотун эмээхсин ийэлээх	Ajyyna Sier Xotun stařenka s matkou	
6 3 4	Тобус тутум сыһыахтаах	Devět pětí cop	
6 3 5	Туналыкаан Куону,	Blyštící Kuonu,	
6 3 6	Күнүм кыһа күөгэрдиирбин	Mého slunce dívka něžný(sloveso)????	
6 3 7	Сааратыаххар даҕаны	Zadrží tak	
6 3 8	Саарбах үчүгэй киһи эбикки-ин.	Nedostatečný dobrý člověk jsi.	
6 3 9	Онон миэххэ барангың,	Proto ke mně přijdeš,	
6 4 0	Ол уолчаан буолангың,	Takovým chlapcem se staneš,	
6 4 1	Илин-кэлин сүүрэнгин,	Východ-vchod běžíš,	
6 4	Саататыаң буоллар,	Poveselil ses stát se,	

6 4 3	Салгын куккун хаалларыабым , нойо-он.	Tvá větrná duše zanechám, nojo-one.	
6 4 4	Буолунар буолуммат тылгын	Stane se nestane se tvá slova	
6 4 5	"Этэ охсууй", - дии турбута.	Byla udeř/ Masa udeř“ ěka stál.	
	(Нoo!)	(Noo!)	
6 4 6	Босхо хара тыаны		S mocným ryzím koněm Hlavou a šíjí vpřed řítícím se lesem Mocný Er Soghotox
6 4 7	Моойдоох баһынан куотар		
6 4 8	Мобул кугас аттаах		
6 4 9	Модун Эр Соботобу		
6 5 0	Үйэтигэр кинини ким инньэ диэбитэ баарай,	V době jemu kdo tam/tak dělat řekl být,	
6 5 1	Уохтаахтык өһүргэннэ, 1	Silně rozlobit se,	
6 5 2	Өһүргэммитин өһүлбэт киһи эбит,	Rozlobil se nezlobí se člověk,	
6 5 3	Кыһырбыты н кыйдаабат киһи эбит,	Zlobit se odehnat pryč ne člověk,	
6 5 4	Ойон туран эккирээтэ, 4	Skákat stát skákat,	
6 5	Ураһатын күлүк өттүн	Uraha stinná strana	

6			
5 6	Көнүтэ кетөн,	Rozbít na malinké částečky??? Letět,	
6 5 7	Таһырдыа сулбу ойон тахсаатын кытта,	Ven takto skákat vyjít spolu,	
6 5 8	Анараа киһи баҕайыта	Strana člověk měl by	
6 5 9	Тус хоту диэки	Směrem na sever	
6 6 0	Көтөн түөллэн ырааппыт эбит.	Letět ?????? (dulimbi??? :D) oddálit se ebit.	
	(Ок-сиз! Куттанан барда быһыылаах. Хайдах гыныай?)	(Ok-sie! Strašidelně bylo asi. Jak to udělal?)	
6 6 1	Кэннитгэн	Poté	
6 6 2	Ньирилиир муос саатын ылан,	Hřmět roh střelu vzal,	
6 6 3	Ньылбы ойутан ылан	Úplně vyskočil????	
6 6 4	Кынаан кыччайан,	Zacílit mhouřit oči	
6 6 5	Одуулаан оччойон туран эрэ,	Hledě „koukat nějak jinak divně?????“	
6 6 6	Эримсэх кыыс оҕо иэмэбин курдук	Za muži se honící dívka dítě náušnice/záhyb jako	
6	Таннары	Nebe shýbnout	

	накырийан кэлиэр диэри	koleno přijít říct	
6 6 8	Тиэрбэстии гардан туран,	Prsten táhnout stát,	
6 6 9	Батаһыгар дылы махтаан,	V batas do/podobné slavit,	
6 7 0	Кириһигэр дылы киэптээн туран эрэн,	Jako v těživě natahovat/vytahovat / natahovat luk stát	
6 7 1	Субу курдук диэн тойуктаах	S takovýmto tojukem	
6 7 2	Алгыы-силийэ турбут эбит.	Blahoslavení- morek stát asi.	
	(Модун Эр Соҕотох:)	(Modun Er Soghotox)	
6 7 3	“Дьэ-һэ-һэ!	„Dže-he-he!	
6 7 4	Кимиэн-имиэн дойду	Země Kimien-Imien (viz pek. 934)- země, kde se získává luk hrdiny, jméno aliterováno, též xatyan- imien/tutuon-imien	
6 7 5	Киилэ киилэммитин буолуоҕа,	Dřevina/ Křemenitá dřevina blyštivý přibývát (o vodě)???? Stát se	
6 7 6	Хамаан-имээн дойду	Země Xamaan- Imeen	
6 7 7	Хатына хатыннаммыт ын буолуо,	Bříza sbírat březové větve stát se,	
6 7 8	Тумаан-имээн дойду	Země Tumaan- Imeen	
6	Туоһа	Březová kůra odírat	

	туостаммытын буолуо,	březovou kůru/ dávat jí do luku stát se,	
6 8 0	Дьиринэ балык	Ryba Džiribine	
6 8 1	Синин үөһэ силимнэммити н буолуо,	Páteř doba spojit stát se,	
6 8 2	Ала Туйгун аалан-куоһаан	Ala Tujgun třít/dělat prohlubeň- plynout????	
6 8 3	Оһорбута буолуо,	Vytvořit stát,	
6 8 4	Кустук кутурук	Duha ocas- konec bojové střely	
6 8 5	Куоһаан хатарбыта буолуоҕа.	Dělat prohlubeň sušit/zakalit stane se asi.	
6 8 6	Чэй-эй,		
6 8 7	Абааһы уолун		
6 8 8	Саахтыыр эмэхэтинэн түһэннин,		
6 8 9	Үрүн сүнньүн батаннын,		
6 9 0	Аллараа дойдубар түһэннин,		
6 9 1	Төрөтөр оҕолоругар		
6	Хара хапсыыр		

	буола тураарый”, - диэн баран, (Нoo!)		
6 9 3			
6 9 4			
6 9 5			
6 9 6			
6 9 7			
6 9 8			
6 9 9			
7 0 0			
7 0 1			
7 0 2			
7 0 3			
7 0 4			

7 0 5		
7 0 6		
7 0 7		
7 0 8		
7 0 9		
7 1 0		
7 1 1		
7 1 2		
7 1 3		